

ЛИТЕРАТУРЕНЪ

Периферия

Брой 8

СЕДМИЧНИКЪ ЗА КРИТИКА

Год. I

Редакторъ: З. П. Търнинъ

СОФИЯ, 12 МАРТЪ 1941 г.

Броя 2 лева

ОБДЪРЖАНИЕ: Ф. КИРИЛОВЪ — Театралното училище и драмата; Стихотворения отъ Н. ЙОНКОВЪ — ВАПЦАРОВЪ, ХР. БОЯ-ДЖИЕВЪ. Критики. Конкурсъ за най-хубавъ разказъ и стихотворение. За хумористичнитѣ вечери Бележити критики.

ЗА ТВОРЧЕСТВОТО НА НАЙ-МЛАДИТЪ

Правилното отношение къмъ действителността, къмъ силитѣ, които движатъ нашето време, безспорно трѣбва да лежи въ основата на днешното изкуство. Това е аксиомата. Сжщата аксиома важи и за творчеството на най-младитѣ. Дори най-много за тѣхъ важи. Онѣзи, които иматъ вече изминатъ пѣтъ задъ гърба си — за тѣхъ е трудно. Трудно е да се върнатъ назадъ. Не само заради престижъ, макаръ че и за това. Времето, презъ което тѣ оформяваха своитѣ творчески физиономии, не носѣше бележитѣ на една безусловна изясненостъ. Нахлуха отвънъ чужди вѣтрове съ школитѣ, съ екстравагантността и съ мирогледитѣ, които въ повечето случаи нѣмаха нищо общо съ нашия битъ. И сега е трудно за тѣхъ да смѣкнатъ товара си. Не е лесно отведнѣжъ да смѣнишъ цѣлия арсеналъ отъ изразни сръдства, отъ форми и похвати и да организирашъ новъ начинъ на производство, съ нови сръдства, съ нова сжщностъ. За това е нуженъ не само дълъгъ мжчителенъ пѣтъ, но и нравственъ куражъ.

За младитѣ работата стои по-иначе. Тѣ не носятъ този товаръ срастналъ, като гърбица на плещитѣ си. У тѣхъ всичко това, въ повечето случаи, е механически прикрепено. Тѣ не сж имали време да се вживѣятъ страстно, дълбоко, да почувстватъ като жизнена необходимостъ този прирастъкъ. Тѣ не могатъ да се оплачатъ и отъ липса на образци. А това е най-сжщественото въ всѣка човѣшка деятел-

ностъ — да използвашъ опита на тѣзи, които сж минали преди тебе.

Често пѣти младитѣ взематъ една театрална поза на отрицание спрямо този опитъ. Тѣ презрително махатъ рѣжа, като чели всичко назадъ е нѣкакъ купъ отъ вехтория. „Ние ще създаваме ново изкуство!“ — казватъ тѣ. Но нека погледнемъ по-човѣшки на това ново изкуство. Въ повечето случаи, ние караме простия селянинъ да говори така, както ние говоримъ, на пукъ на бита му, на пукъ на неговата сръда. Въ повечето случаи, нашитѣ герои по единъ и сжщъ начинъ проумѣватъ човѣшкитѣ истини, по единъ и сжщъ начинъ избиратъ своя пѣтъ. Въ повечето случаи, нашитѣ герои сж или съвсемъ бѣли, или съвсемъ черни. Мургавитѣ герои у насъ съвсемъ рѣдко се сръщатъ. Въ стиховетѣ сме сухи и декларативни. Въ стиховетѣ сме небрежни къмъ римата, ритъма, съзвучията, образитѣ и въобще къмъ всичко, което изисква повече трудъ и умѣние. И хората малко ни вѣрватъ. Малко, защото ние забравяме, че въ своята сжщностъ изкуството е дълбоко емоционално. Произведенията ни може да гъмжатъ отъ прекрасни идеи, отъ трогателна човѣчностъ, но тѣ ще бждатъ само полезна публицистика, ако не овладѣемъ майсторлъка да вълнуваме сърдцата на хората.

Разбира се и обратното е въ сила — можешъ да владѣешъ до виртуозностъ занаята въ изкуството, но праздно ли е то — жалко за похабения материалъ.

Н. В.

